

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0526U000104

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 20-04-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мотуз Тетяна Володимирівна

2. Tetiana V. Motuz

Кваліфікація: к. пед. н., доц., 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 13.00.01

Назва наукової спеціальності: Загальна педагогіка та історія педагогіки

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 14-04-2026

Спеціальність за освітою: Педагогіка і методика середньої освіти. Біологія.

Місце роботи здобувача: Комунальний заклад вищої освіти "Дніпровська академія неперервної освіти" Дніпропетровської обласної ради"

Код за ЄДРПОУ: 41682253

Місцезнаходження: вул. Володимира Антоновича, Дніпро, Дніпровський р-н., 49006, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Обласна рада

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 47.053.01

Повне найменування юридичної особи: Рівненський державний гуманітарний університет

Код за ЄДРПОУ: 25736989

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, Рівне, Рівненський р-н., 33028, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Комунальний заклад вищої освіти "Дніпровська академія неперервної освіти" Дніпропетровської обласної ради"

Код за ЄДРПОУ: 41682253

Місцезнаходження: вул. Володимира Антоновича, Дніпро, Дніпровський р-н., 49006, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Обласна рада

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.01.11, 14.07.06, 14.09.25

Тема дисертації:

1. Теорія і практика розвитку педагогічного професіоналізму вчителів в Україні (перша чверть XXI століття)
2. Theory and Practice of the Development of Teachers' Pedagogical Professionalism in Ukraine (the First Quarter of the 21st Century)

Реферат:

1. У дисертації обґрунтовано засади розвитку педагогічного професіоналізму вчителів України в першій чверті XXI ст. На основі аналізу нормативних документів, наукових концепцій і практик освітньої діяльності виявлено динаміку становлення педагогічного професіоналізму за умов соціокультурних, політичних і технологічних трансформацій. Доведено, що глобалізація, цифровізація та перехід до парадигми Освіти 5.0 зумовили переосмислення професійних ролей учителя – від транслятора знань до фасилітатора, ментора та агента освітніх змін. Схарактеризовано сучасний науково-педагогічний дискурс щодо проблеми розвитку педагогічного професіоналізму вчителів, виявлено основні тенденції його теоретичного осмислення за умов змін освітніх парадигм, соціокультурних трансформацій та оновлення нормативно-правових орієнтирів початку XXI ст. Систематизовано джерельну базу дослідження, згруповану за п'ятьма змістовими блоками (нормативно-правові, інтерпретаційні, інформаційно-аналітичні, методичні та цифрові джерела), що

уможливило забезпечити історичну та змістову репрезентативність дослідження. У процесі термінологічного аналізу уточнено поняттєво-категорійний апарат дослідження, визначено семантичні межі та логіко-змістовий обсяг ключових понять, зокрема «професіоналізм учителя» та «педагогічний професіоналізм учителя». Виявлено провідні теоретико-методологічні засади вітчизняного й зарубіжного дискурсу щодо розвитку педагогічного професіоналізму в умовах змін освітніх парадигм. У світовому науковому полі педагогічний професіоналізм розглядається як динамічне багатовимірне явище, що формується на перетині особистісного, соціального, інституційного та культурного вимірів. У межах вітчизняного дискурсу педагогічний професіоналізм осмислюється як процес суб'єктного становлення вчителя, заснований на рефлексії, постійному оновленні знань і практик, а також на ціннісному виборі за умов трансформацій освітнього середовища. Сформульовано авторську концепцію розвитку педагогічного професіоналізму вчителів, яка ґрунтується на визнанні педагогічного професіоналізму як динамічного, багатовимірного та контекстно зумовленого явища, що формується у взаємодії особистісних, соціальних, технологічних та інституційних детермінант. У межах дослідження теоретично обґрунтовано три періоди розвитку педагогічного професіоналізму в Україні, що відображають поступову зміну освітніх парадигм, соціокультурних орієнтирів і технологічних детермінант: євроінтеграційно-оновлювальний (2000 – 2013), концептуально-реформаторський (2014 – 2020) та цифрово-резилієнтної трансформації (2021 – донині). У роботі систематизовано міжнародний досвід розвитку педагогічного професіоналізму вчителів у трьох типологічних групах країн – із усталеними, гібридними та реформованими моделями – та визначено їхні адаптаційні можливості для українського освітнього середовища. Результати дослідження конкретизують перспективи модернізації педагогічної освіти в Україні, спрямованої на формування конкурентоспроможного, морально й технологічно компетентного вчителя нової генерації. Сформульовані в дослідженні положення та висновки створюють нову об'єктивну інтерпретацію розвитку педагогічного професіоналізму вчителів України в першій чверті XXI ст., яка розглядається в широкому контексті міжнародних освітніх трансформацій. Вони пояснюють особливості сучасних тенденцій у становленні та вдосконаленні педагогічного професіоналізму, демонструють взаємозв'язок національних процесів із глобальними підходами до підготовки й підтримки вчителя, а також виявляють чинники, які визначають траєкторії його розвитку за нових соціокультурних умов.

2. The dissertation substantiates the foundations for the development of teachers' pedagogical professionalism in Ukraine during the first quarter of the twenty-first century. Based on the analysis of regulatory documents, scholarly concepts, and educational practices, the study reveals the dynamics of the formation of pedagogical professionalism under conditions of socio-cultural, political, and technological transformations. It is demonstrated that globalization, digitalization, and the transition to the Education 5.0 paradigm have led to a reconsideration of teachers' professional roles, transforming them from transmitters of knowledge into facilitators, mentors, and agents of educational change. The contemporary scholarly and pedagogical discourse on the development of teachers' pedagogical professionalism is characterized, and the principal trends in its theoretical interpretation within the context of changing educational paradigms, socio-cultural transformations, and the renewal of regulatory and legal frameworks at the beginning of the twenty-first century are identified. The source base of the research is systematized into five substantive blocks (regulatory-legal, interpretative, informational-analytical, methodological, and digital sources), which ensured the historical and substantive representativeness of the study. Through terminological analysis, the conceptual and categorical apparatus of the research has been clarified; the semantic boundaries and logical-substantive scope of key concepts, in particular "teacher professionalism" and "teachers' pedagogical professionalism," have been defined. An original concept of the development of teachers' pedagogical professionalism is formulated. The concept is grounded in the recognition of pedagogical professionalism as a dynamic, multidimensional, and contextually determined phenomenon shaped through the interaction of personal, social, technological, and institutional determinants. Within the study, three periods in the development of pedagogical professionalism in Ukraine are theoretically substantiated, reflecting a gradual transformation of educational paradigms, socio-cultural orientations, and technological determinants: the European integration and renewal period (2000 –2013), the conceptual reformatory period (2014 – 2020), and the

period of digital and resilience-oriented transformation (2021 – to the present). The paper systematizes international experience in the development of teachers' pedagogical professionalism across three typological groups of countries, those with established, hybrid, and reformed models, and determines their adaptive potential for the Ukrainian educational environment. The research findings specify the prospects for modernizing teacher education in Ukraine, aimed at forming a competitive, morally and technologically competent teacher of a new generation. The provisions and conclusions formulated in the study provide a new objective interpretation of the development of teachers' pedagogical professionalism in Ukraine during the first quarter of the twenty-first century, considered within the broad context of international educational transformations. They explain the specific features of contemporary trends in the formation and enhancement of pedagogical professionalism, demonstrate the interconnection between national processes and global approaches to teacher preparation and support, and identify the factors that determine the trajectories of its development under new socio-cultural conditions.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Мотуз Т.В. Педагогічний професіоналізм : українська динаміка змін у світлі глобальних освітніх тенденцій: монографія. Дніпро: КЗВО «ДАНО» ДОР», 2025. 486 с. DOI: <https://doi.org/10.54891/978-617-8656-02-7>
- Karpan I., Chernikova N, Motuz T., Bratanich B., Lysokolenko T. Conceptual Principles of Education for Sustainable Development. *European Journal of Sustainable Development*. 2020. 9. 2. 99–114. DOI: <https://doi.org/10.14207/ejsd.2020.v9n2p99>
- Shvets T., Kuzmenko D., Motuz T., Moiseienko I., & Pasichnyk L. The role of mentoring in the professional development of teachers. *Multidisciplinary Science Journal*. 2024. 6. 2024ss0201. DOI: <https://doi.org/10.31893/multiscience.2024ss0201>
- Motuz T., Dynovych A., Babelchuk O., Bykasova S., & Gulevets D. Examination of methods for assessing educational quality, the role of standardisation, and mechanisms for enhancing educational programme efficiency. *Multidisciplinary Reviews*. 2024. 7. 2024spe011. DOI: <https://doi.org/10.31893/multirev.2024spe011>
- Zhukova I., Motuz T., Vatkovska M., Kholod M., & Kurtakova H. Legal frameworks and state policy in education: A theoretical analysis. *Multidisciplinary Reviews*. 2024. 8. 2024spe072. DOI: <https://doi.org/10.31893/multirev.2024spe072>
- Мотуз Т.В. Генеза інноваційної діяльності закладів освіти Дніпропетровщини (кінець XX – початок XXI століть). *Інноваційна педагогіка*. 2020. № 21. Т. 1. С. 53–59. DOI: <https://doi.org/10.32843/26636085/2019.21.1-11>
- Мотуз Т.В. Розвиток професійних компетентностей вчителя в умовах реформування системи загальної середньої освіти. *Вісник післядипломної освіти (Серія «Педагогічні науки»)*. 2020. Вип. 12(41). С. 166–179. DOI: [https://doi.org/10.32405/2218п7650п2020п12\(41\)п166п179](https://doi.org/10.32405/2218п7650п2020п12(41)п166п179)
- Мотуз Т.В. Реалізація права на академічну свободу вчителя у системі освіти України. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2020. № 2(63). С. 65–71. DOI: <https://doi.org/10.28925/1609-8595.2020.2.9>

- Мотуз Т.В. Цінності професійної діяльності вчителя початкових класів нової української школи. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2020. № 70. Т. 3. С. 85–88. DOI: <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2020.70-3.15>
- Баранець Я.Ю., Мотуз Т.В. Сучасний стан підготовки фахівців до навчання в інклюзивному просторі. Інноваційна педагогіка. 2021. № 38. С. 66–69. DOI: <https://doi.org/10.32843/26636085/2021/38.13>
- Мотуз Т., Швидун В. Інноваційні процеси в системі освіти України: проблеми та перспективи. Людинознавчі студії (Серія «Педагогіка»). 2021. Вип.13 (45). С. 58–63. DOI: <https://doi.org/10.24919/2413-2039.13/45.8>
- Баранець Я., Мотуз Т. Інноваційні підходи щодо професійної підготовки педагогів до роботи в інклюзивному освітньому середовищі. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2023. Вип. 59. Том 1. С. 195–202. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/59-1-30>
- Мотуз Т.В., Саєнко О.В., Слободенюк О.О. Проблема оцінювання навчальних досягнень учнів у вітчизняній педагогічній думці кінця ХХ – початку ХХІ століття. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2023. Вип. 86. С. 17–21. DOI: <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2023.86.2>
- Мотуз Т.В., Слободенюк О.О., Ватковська М.Г. Готовність асистентів вчителів до роботи в умовах інклюзії: аналіз факторів підвищення ефективності. Наукові інновації та передові технології (Серія «Управління та адміністрування», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»). 2024. № 2(30) С. 1262–1273. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-2\(30\)-1262-1273](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-2(30)-1262-1273)
- Мотуз Т.В. Дослідження особливостей та структури цифрової компетентності як складника професіоналізму сучасного вчителя. Перспективи та інновації науки (Серія Педагогіка, Серія «Психологія», Серія «Медицина»). 2024. № 1(35). С. 286–294. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-1\(35\)-286-294](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-1(35)-286-294)
- Мотуз Т.В. Дослідження практики реалізації наставництва у контексті професійного розвитку вчителів. Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»). 2024. № 2(20). С. 993–1007. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-2\(20\)-993-1007](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-2(20)-993-1007)
- Мотуз Т., Лук'янченко С., Пісковенко А. Педагогічне партнерство як стратегічний складник формування професіоналізму в освіті. Вісник Дніпровської академії неперервної освіти (Серія «Філософія. Педагогіка»). 2024. № 1 (6). С. 78–85. DOI: <https://doi.org/10.54891/2786-7013-2024-1-9>
- Мотуз Т.В. Освітній вимір промислових революцій. Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»). 2024. № 8(42). С. 438–451. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-8\(42\)-438-451](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-8(42)-438-451)
- Дороніна Т.О., Мотуз Т.В. Історико-педагогічне дослідження крізь призму моделювання: теоретичні підходи та практичне застосування. Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»). 2025. № 4(50). С. 352–364. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-4\(50\)-352-364](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-4(50)-352-364)
- Дороніна Т.О., Мотуз Т.В. Методологічне окреслення підходів до вивчення розвитку педагогічного професіоналізму. Вісник Дніпровської академії неперервної освіти (Серія «Філософія. Педагогіка»). 2025. № 1 (8). С. 94–104. DOI: <https://doi.org/10.54891/2786-7013-2025-1-11>
- Motuz T., Lysokolenko T. Teaching schoolchildren to be tolerant: the experience in ukraine. *Periodyk Naukowy Akademii Polonijnej. Częstochowa*. 2022. Vol. 51. Is. 2. P. 272–283. DOI: <https://doi.org/10.23856/5132>
- Організація і управління професійним розвитком педагога: навчально-методичний посібник для викладачів закладів вищої та післядипломної педагогічної освіти / укладач Т.В. Мотуз. Дніпро: КЗВО «ДАНО» ДОР», 2025. 82 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/1Qd0YuZpOyfjIKluYnCa0hI8H8nnpnBQek/view?usp=sharing>

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0123U104450

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Петренко Оксана Борисівна

2. Oksana B. Petrenko

Кваліфікація: д. пед. н., професор, 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6906-3542

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Рівненський державний гуманітарний університет

Код за ЄДРПОУ: 25736989

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, Рівне, Рівненський р-н., 33028, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Невмержицька Олена Василівна

2. Olena V. Nevmerzhytska

Кваліфікація: д. пед. н., професор, 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9911-9735

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02125438

Місцезнаходження: вул. Івана Франка, Дрогобич, Дрогобицький р-н., 82100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Білавич Галина Василівна

2. Halyna V. Bilavych

Кваліфікація: д. пед. н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1555-0932

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

Код за ЄДРПОУ: 02125266

Місцезнаходження: вул. Шевченка, Івано-Франківськ, 76018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Пустовіт Григорій Петрович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Павелків Катерина Миколаївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Гудовсек Оксана Анатоліївна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна